

Literatura un Māksla

LATVIJAS PADOMJU RAKSTNIEKU, KOMPONISTU, MĀKSLINIEKU UN ARCHITEKTU SAVIENĪBU LAIKRAKSTS

1948. G.

12. DECEMBER

Nr. 50 (204)

Mūsu laikmeta karognesēja

Z. EIDUSS

Cilvēks, kas visur mil meklēt zīmīgas sagādīšanās, var savās piezīmju burtnīcās atzīmēt vēl vienu interesantu gadījumu: tais pašos datumos, kad pirms 7 gadiem visa pasaule uzzināja par vāciešu sagrāves sākumu pie Maskavas, Maskavas vārds atkal izvirzījās uzmanības centrā. Tāpat kā toreiz, arī 1948. gada decembra dienās avīzēs, saulgās, mitinoši tika pieminēti Maskavas uzvara. Milzīga nozīme bija toreizējai uzvarai, kas nāca brīdi, kad ārzemju prese rakstīja, ka, «lai glābtu sarkanu no sakāves, kas stāv viņiem prieķī, nepieciešams brinums, kas līdzīgs biebes brinumiem. Bet ne mazāka nozīme komunismā uzzelšanas vēsturē būs arī šai jaunajai uzvarai, kas tika izcīnīta nevis Piemaskavas sniegtojotus laukos, bet Maskavas rūpniecības Maskavas ogļu baseina ūčītās, visur tur, kur maskavieši ciņās par jaunu piecgades plāna pirmstermiņa izpildi.

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

VALERIJS BRJUSOVS

(Sakarā ar 75. gadadienu kopš viņa dzimšanas)

N. NIKOLAJEVS-BERGINS

Starp vārda māksliniekiem, kuru darbība sakrit ar vecās kapitalistiskas un jaunās, sociālistiskās pasaules robežušanās laikmetu, ievērojamu vietu iemēni Valerijus Brjusovs, liela spēka un neparatī plaūku interešu dzejnieks, vienā no izcilākajām personībām priekšrevolucionārā laikā krievu literatūrā. Latviešu sabiedrībai par Valeriju Brjusovu ir īpaša interese, tā vienīš ir pirmais, kas krievu lasītāju iepazīstīnāja ar latviešu literatūru. Liela daļa Jāņa Raņa dzeju, kas ievietots 1916. gadā ar A. M. Gorkijam tiešu līdzdalību izdotajā krājumā, ir Brjusova atdzīojotās. Latviešu, armēnu un somu literatūras krājumi, ko izdeva Brjusovs un Gorkijs, būta ievērojama sava laika sabiedriski kulturals faktors. Ar šiem krājumiem tika salauzta viensīldzību pret plāns krievijas impērijas tautu literārajām vērtībām. Pirmoreiz krievu dzejnieki atklāja līdz tam nepazītos literāros dārgumus un sniedza tos krievu sabiedrībai nevis ar dilettantisku nevērību, bet gan augsta mākslinieciska līmena tulkojumos.

Latviešu, armēnu un somu literatūras krājumiem Valerijus Brjusovs veitīja visielāko, uzmanību gan kā tulkojās, gan kā redaktors. Nav iespējams par augstu novērtēt viņa lomu citu tautu literatūru popularizēšanā. Padomju tauta sevišķi dzīli cienī darbu šai nozarē, jo nekur citur vienīši pasaulē tulkošanas māksla nav pacelta tādos augstumos kā padomju zemē, kur tulkošanas māksla attīstību nosaka ne tikai lasītāja arvien pieaugošas prasības, bet arī tā politiskā linija, ko nacionālajā jautājumā realizē padomju vara. Vienas tautas mākslas bagātības darīt pieejamas arī citām tautām — tā ir viena no Padomju Savienības tautu internacionālās audzināšanas un savstarpējās brālības nostiprināšanas pamata metodes. Un Brjusovs bija viens no pionieriem mākslas vērtību apmaiņā starp latviešu un krievu tautu.

Valerijus Brjusovs dzimis Maskavā 1873. gada 12. decembrī, diezgan progresīvā, puszemniecībā tirgū gāmēnē. Spilgtāk bērnības gadu iespaidi — N. Černīevska un D. Pisareva portreti virs tēva galda. Triju gada vecumā iemācījies lasīt, vienīš drīz vien kļūst kālīgs grāmatu mīlītājs. Lasa viņu, kas pugādās, un ar visu aizraujas. Raksti par matematiku, ģeografiju, mācības grāmatas, Julia Cezara «Piezīmes par gallu karu» jaucēs ar Mālarīmu un Vercharna dzejām, Zīla Verna un Edgara Po romaniem.

Brjusovu rakstīto interešu daudzpusība un ēnciklopediskā izglītību. Dzeja ir viņa darbības galvenā līnija, bet vienīš ir arī literārs šā vārda visplašākajā nozīmē. Viņa darbu uzskaitījums pārsteidz ar savu daudzpusību: dzeja, dzejās tulkojumi (Emīls Vercharns, Po. Verlēns un citi franču dzejnieki, Edgars Po, latīnu dzejnieki, Jānis Rainis, Getes «Fausts», dramaturģija, drāmu tulkojumi, stāsti, vēsturiski romani, raksti par teātri, literārā kritika, pētījumi par Puškins darbību, raksti par dzejās teoriju, par Armenijas vēsturi, par archeoloģiju. Ja atzīmēsim, ka vienīš pilnīgi pārvadīja gandrīz visas Eiropas tautu valodas, kā arī latīnu un

grieķu valodu, labi zināja senebreju, arābu un sanskrita valodu, tad arī ar to vēl nebūs izsmelta viņa zināšanu daudzpusību. Viņš dzīvi interesējas arī par matematiku un dabas zinātnēm. Un vienīš šās nozarēs sniedz rakstus nevis kā paviršus dilektants, bet kā specialisti, kurš atklāj daudz jauna un interesanta.

Ar savām daudzpusīgu zināšanu alkām, ar prasībām, kādās vienīš uzstāda sev un citiem rakstniekiem, Brjusovs radniecīgs A. M. Gorkijam.

Ar rakstniecību nodarboties Brjusovs sāk agri. Viņš pirmsī protas darbi publicēti 1880. gados, dzejas — 1890. gadu sākumā. 1894. gads iznāk viņas vienīš dzīdod divas līdz trīs dažāda satura grāmatas (dzeja, proza, zinātniski raksti).

20. gadsimta sākumā viņa darbība ie-gust sevišķi plaūku apjomu.

Pilsētu kultura un sadzīve ir augus, kas baro Brjusova dzejisko dailrādi. Slavinādams moderno pilsētu, tās spēku un skaistumu, Brjusovs labi saprot, ka kapitalistiskās kulturas bojā eja ir neizbēgama. Šīs kulturas bojā eja parāgojums ir Brjusova dailrades vadmotīvs, kas skan daudzos pirms Oktobra revolucionārās rakstītajos dzejas un prozas sacerējumos.

1905. gada krievu revolucionārā dzīli ietekmē Brjusovu un rada vienīš patiesu līdzdzītību. Viņš proti aistrast istus, kaisīlus un pārlieciņus apvestus vārdus, lai apzīmogtu ar kauna zīmogu glēvu līgo burzuažu, kas gavilēja par valdības skopo piekāpību. Raksturīgs šai zinā ir dzījolis «Pietīcīgnem», kas uzrakstīts tūlīt pēc 1905. gada 17. oktobra «konstitucionālā manifesta» publicēšanas.

1905. gada gūta mācība Brjusovā darbā nepaliel bez sekām. Tas sevišķi skaidri kļuva redzams pirmsī imperiālistiskā kara beigu posmā. Ja vēl 1914. un 1915. gada savos dzejos par karu Brjusovs stāv tīri sovinstīkās pozicijās, tad jau 1916. un 1917. gadā vienīš skaidri apzinās šā pasaules kara savīgo, mantākāgo raksturu. Ne vēlī Šai laikā kļūst iespējama viņa tuvināšanās. A. M. Gorkijam un cieša literāra saderība starp viņiem.

Vestures patiesīs izpratne lauj Brjusovam Oktobra socialistiskā revolucionārā saskaitīt robežu, aiz kuras sākas jauna pasaules vēstures era. Brjusovs kategoriski atsakās no savas agrākās darbības. 1919. gadā vienīš iestājas komunistiskajā partijā, un kā tās ierindas biedrs pie-dārīs padomju kulturas celtīcībā. Brjusovs saprot, ka nepieciešams ne kā kā revolucionārā atzīt, bet arī tam tieši piedalīties. No pirmajām revolucionārām dienām vienīš stājas darbā Izglītības tautas komisariātā un griežas ar alcinājumu pie «biedriem-intelligentiem» sekot viņa piemēram un atdot visus spēkus kalpošanai tautas interesēm. No 1917. gada Oktobra vienīš sākas «visas dzīves iekārtas pārrādīšana», kuras rezultātā «jārodas jaunai kulturai, un konkreti — jaunai literatūrai, jaunai dzījai». Brjusovs tie, ka «cilvēks pasaules uz jaunu pakāpi tais kāpnēs, kas ved uz to, lai visa cilvēce kļūtu par viņu patieso dzīmteni». Revolucionārās pār-majos gados Brjusovs raksta virknī

lielisku dzījolu, slavina Lielo Oktobra revolucionārās vēsturiskajiem notikumiem, kādus jebkad pazīnusi cilvēce, apsveic nacionālo republiku nodibināšanos. Revolucionārās gados radītā Brjusova dzīja sakopota grāmatās «Piedzīve» (1918.), «Pedējē sapni» (1919.), «Tādās dienās» (1921.), «Mirklis» (1922.), «Tāles» (1922.) un «Mea» (1924.).

Brjusova pārīšana revolucionārās pusē un viņa iestāšanās komunistiskajā partijā rada veselu sensaciju viņa agrāko literāro domu biedru vidū un padomju varai naidīgājās intelligentā grupinā. Bet tiem, kas dzīlāk izprot viņu radošo attīstību, ir pilnīgi skaidrs, ka Brjusova politiskā evolūcijā nav nekā negaidīta. Brjusova atteikšanās no burzuažiskās kulturas un viņa pārīšana revolucionārās cīnītāju nomētnē ir rezultāts tam, ka dzejnieks līdz galam iepazīna un izprata šīs burzuažiskās kulturas atmīšanu un bojā eju, ja ilgi pirms revolucionārās izjuta tās neizbēgamo krachu. Kapitalisma un burzuažu sabrukuma motivs kā sarkans pavediens jūtams vienīš Brjusova dzījā. Atskirībā no Vjačeslava Ivanova un Andreja Beļja, kuri mistiski baidījās dzīves, Brjusovs tiecas uz dzīvi.

Lai gan Brjusovs daudz darījis simbolisma popularizēšanā, tomēr vienīš tāls simbolisms idealistiskajai koncepcijai. Aiz viņa dzījolim vienīš mājām jūtām sabiedrības cilvēku, cīnītāju un jaunu celu meklētāju. Še vēlīgo, realistisko elementu Brjusova dzījā, kā arī tā vēl bija dzīji testīgusi simbolismā, ar savu vērīgo skatu pamānīja A. M. Gorkijs, kas viņam 1901. gadā rakstīja: «Jūs man briesmīgi patikat. Jūs, man šķiet, varētu labi aizstāvēt apspiesto cilvēku». So apspiesto cilvēku Brjusovs ierauga 20. gadsimta sākumā un vēlāk kļūst par tās aizstāvību.

Vienna no temām, kuru dzejnieki bija visvairāk iemēlejusi — ir darba tema. Tieši realistiskās tendences, kas jūtām jau vienīši dārīja savās sākumā, izskaidro Brjusova pāreju revolucionārās pusē. Būdams atzīt simbolistu vadītāji, dzījnieks, kas ilgu gadsu bijis krievu burzuažiskās literatūras priežgalā, vēlāk izaug par nāves sprieduma izteicēju šīm simbolismam. «Nav dzījas ārpus simbolisma. — liegli rakstīja Brjusovs 1895. gadā, bet 1922. gadā no padomju žurnala «Prese un revolucionārā manifesta» publicēšanas dienām vienīš iestājas komunistiskajai partijā, un kā tās ierindas biedrs pie-dārīs padomju kulturas celtīcībā. Brjusovs miris 1924. gada 9. oktobri. Viņš dzīves celš dod samatu atzinām, kurām liela loma arī ūdens. Atskirībā no daudziem citiem priekšrevolucionārām dzījniekiem, kārītājiem, kas ilgu gadsu bijis krievu burzuažiskās literatūras priežgalā, vēlāk izaug par nāves sprieduma izteicēju šīm simbolismam. «Nav dzījas ārpus simbolisma. — liegli rakstīja Brjusovs 1895. gadā, bet 1922. gadā no padomju žurnala «Prese un revolucionārā manifesta» publicēšanas dienām vienīš iestājas komunistiskajai partijā, un kā tās ierindas biedrs pie-dārīs padomju kulturas celtīcībā. Brjusovs miris 1924. gada 9. oktobri. Viņš dzīves celš dod samatu atzinām, kurām liela loma arī ūdens. Atskirībā no daudziem citiem priekšrevolucionārām dzījniekiem, kārītājiem, kas ilgu gadsu bijis krievu burzuažiskās literatūras priežgalā, vēlāk izaug par nāves sprieduma izteicēju šīm simbolismam. «Nav dzījas ārpus simbolisma. — liegli rakstīja Brjusovs 1895. gadā, bet 1922. gadā no padomju žurnala «Prese un revolucionārā manifesta» publicēšanas dienām vienīš iestājas komunistiskajai partijā, un kā tās ierindas biedrs pie-dārīs padomju kulturas celtīcībā. Brjusovs miris 1924. gada 9. oktobri. Viņš dzīves celš dod samatu atzinām, kurām liela loma arī ūdens. Atskirībā no daudziem citiem priekšrevolucionārām dzījniekiem, kārītājiem, kas ilgu gadsu bijis krievu burzuažiskās literatūras priežgalā, vēlāk izaug par nāves sprieduma izteicēju šīm simbolismam. «Nav dzījas ārpus simbolisma. — liegli rakstīja Brjusovs 1895. gadā, bet 1922. gadā no padomju žurnala «Prese un revolucionārā manifesta» publicēšanas dienām vienīš iestājas komunistiskajai partijā, un kā tās ierindas biedrs pie-dārīs padomju kulturas celtīcībā. Brjusovs miris 1924. gada 9. oktobri. Viņš dzīves celš dod samatu atzinām, kurām liela loma arī ūdens. Atskirībā no daudziem citiem priekšrevolucionārām dzījniekiem, kārītājiem, kas ilgu gadsu bijis krievu burzuažiskās literatūras priežgalā, vēlāk izaug par nāves sprieduma izteicēju šīm simbolismam. «Nav dzījas ārpus simbolisma. — liegli rakstīja Brjusovs 1895. gadā, bet 1922. gadā no padomju žurnala «Prese un revolucionārā manifesta» publicēšanas dienām vienīš iestājas komunistiskajai partijā, un kā tās ierindas biedrs pie-dārīs padomju kulturas celtīcībā. Brjusovs miris 1924. gada 9. oktobri. Viņš dzīves celš dod samatu atzinām, kurām liela loma arī ūdens. Atskirībā no daudziem citiem priekšrevolucionārām dzījniekiem, kārītājiem, kas ilgu gadsu bijis krievu burzuažiskās literatūras priežgalā, vēlāk izaug par nāves sprieduma izteicēju šīm simbolismam. «Nav dzījas ārpus simbolisma. — liegli rakstīja Brjusovs 1895. gadā, bet 1922. gadā no padomju žurnala «Prese un revolucionārā manifesta» publicēšanas dienām vienīš iestājas komunistiskajai partijā, un kā tās ierindas biedrs pie-dārīs padomju kulturas celtīcībā. Brjusovs miris 1924. gada 9. oktobri. Viņš dzīves celš dod samatu atzinām, kurām liela loma arī ūdens. Atskirībā no daudziem citiem priekšrevolucionārām dzījniekiem, kārītājiem, kas ilgu gadsu bijis krievu burzuažiskās literatūras priežgalā, vēlāk izaug par nāves sprieduma izteicēju šīm simbolismam. «Nav dzījas ārpus simbolisma. — liegli rakstīja Brjusovs 1895. gadā, bet 1922. gadā no padomju žurnala «Prese un revolucionārā manifesta» publicēšanas dienām vienīš iestājas komunistiskajai partijā, un kā tās ierindas biedrs pie-dārīs padomju kulturas celtīcībā. Brjusovs miris 1924. gada 9. oktobri. Viņš dzīves celš dod samatu atzinām, kurām liela loma arī ūdens. Atskirībā no daudziem citiem priekšrevolucionārām dzījniekiem, kārītājiem, kas ilgu gadsu bijis krievu burzuažiskās literatūras priežgalā, vēlāk izaug par nāves sprieduma izteicēju šīm simbolismam. «Nav dzījas ārpus simbolisma. — liegli rakstīja Brjusovs 1895. gadā, bet 1922. gadā no padomju žurnala «Prese un revolucionārā manifesta» publicēšanas dienām vienīš iestājas komunistiskajai partijā, un kā tās ierindas biedrs pie-dārīs padomju kulturas celtīcībā. Brjusovs miris 1924. gada 9. oktobri. Viņš dzīves celš dod samatu atzinām, kurām liela loma arī ūdens. Atskirībā no daudziem citiem priekšrevolucionārām dzījniekiem, kārītājiem, kas ilgu gadsu bijis krievu burzuažiskās literatūras priežgalā, vēlāk izaug par nāves sprieduma izteicēju šīm simbolismam. «Nav dzījas ārpus simbolisma. — liegli rakstīja Brjusovs 1895. gadā, bet 1922. gadā no padomju žurnala «Prese un revolucionārā manifesta» publicēšanas dienām vienīš iestājas komunistiskajai partijā, un kā tās ierindas biedrs pie-dārīs padomju kulturas celtīcībā. Brjusovs miris 1924. gada 9. oktobri. Viņš dzīves celš dod samatu atzinām, kurām liela loma arī ūdens. Atskirībā no daudziem citiem priekšrevolucionārām dzījniekiem, kārītājiem, kas ilgu gadsu bijis krievu burzuažiskās literatūras priežgalā, vēlāk izaug par nāves sprieduma izteicēju šīm simbolismam. «Nav dzījas ārpus simbolisma. — liegli rakstīja Brjusovs 1895. gadā, bet 1922. gadā no padomju žurnala «Prese un revolucionārā manifesta» publicēšanas dienām vienīš iestājas komunistiskajai partijā, un kā tās ierindas biedrs pie-dārīs padomju kulturas celtīcībā. Brjusovs miris 1924. gada 9. oktobri. Viņš dzīves celš dod samatu atzinām, kurām liela loma arī ūdens. Atskirībā no daudziem citiem priekšrevolucionārām dzījniekiem, kārītājiem, kas ilgu gadsu bijis krievu burzuažiskās literatūras priežgalā, vēlāk izaug par nāves sprieduma izteicēju šīm simbolismam. «Nav dzījas ārpus simbolisma. — liegli rakstīja Brjusovs 1895. gadā, bet 1922. gadā no padomju žurnala «Prese un revolucionārā manifesta» publicēšanas dienām vienīš iestājas komunistiskajai partijā, un kā tās ierindas biedrs pie-dārīs padomju kulturas celtīcībā. Brjusovs miris 1924. gada 9. oktobri. Viņš dzīves celš dod samatu atzinām, kurām liela loma arī ūdens. Atskirībā no daudziem citiem priekšrevolucionārām dzījniekiem, kārītājiem, kas ilgu gadsu bijis krievu burzuažiskās literatūras priežgalā, vēlāk izaug par nāves sprieduma izteicēju šīm simbolismam. «Nav dzījas ārpus simbolisma. — liegli rakstīja Brjusovs 1895. gadā, bet 1922. gadā no padomju žurnala «Prese un revolucionārā manifesta» publicēšanas dienām vienīš iestājas komunistiskajai partijā, un kā tās ierindas biedrs pie-dārīs padomju kulturas celtīcībā. Brjusovs miris 1924. gada 9. oktobri. Viņš dzīves celš dod samatu atzinām, kurām liela loma arī ūdens. Atskirībā no daudziem citiem priekšrevolucionārām dzījniekiem, kārītājiem, kas ilgu gadsu bijis krievu burzuažiskās literatūras priežgalā, vēlāk izaug par nāves sprieduma izteicēju šīm simbolismam. «Nav dzījas ārpus simbolisma. — liegli rakstīja Brjusovs 1895. gadā, bet 1922. gadā no padomju žurnala «Prese un revolucionārā manifesta» publicēšanas dienām vienīš iestājas komunistiskajai partijā, un kā tās ierindas biedrs pie-dārīs padomju kulturas celtīcībā. Brjusovs miris 1924. gada 9. oktobri. Viņš dzīves celš dod samatu atzinām, kurām liela loma arī ūdens. Atskirībā no daudziem citiem priekšrevolucionārām dzījniekiem, kārītājiem, kas ilgu gadsu bijis krievu bur

ALEKSEJA IVANOVA VIESIZRĀDES

Rīgā viesojas viens no izcilākajiem padomju operdziedoniem — PSRS Valsts lielā akademiskā teatra solists, KPFSSR tautas mākslinieks Aleksejs Ivanovs. Viesis ir jau levērojams mākslinieciskā darba stāzs kā uz operas skatuves, tā arī uz koncertu estrades. Par izcilumā noplēnušiem mākslas laukā A. Ivanovam jau divreiz piešķirta Stalina premija.

Viesošais Rīgā A. Ivanovs iesāka ar patstāvigu koncertu Valsts filharmonijas zālē. Koncerta programā bija Čaikovska, Rachmaninova, Gurileva, Suberta dziesmas un Rubinsteina, Meierberga, Masnē, Tomā u. c. operu arijas.

Sai vispusīgajā programā iepazīnāmies ar A. Ivanovu kā plaša vēriena dziedoni un redzamu vokāla mākslas pārstāvi. Savas izcilās balss dotības un izkoto dziedāšanas māku viesis vienlīdz labi prata parādīt kā solo dziesmās, tā arī operu arijas. Uzmanību saistīja mākslinieka brīvīs, nepieciešamais un labskanīgums dziedonā spēja panākt dramatiski specīgās vietās, bet tikpat labi saistīja arī liriskās plāno vietas.

Apbrinojama dziedona balss noturība, jo plašo koncerta programu viņš izpildīja viens pats.

Klavieru pavadījumus veica LPSR noplēnušiem bagātās skatuves māksliniekiem Hermans Brausam.

Viesa uzstāšanās Dž. Verdi operā «Rigoletto» bija modinājusi dzīvu interesī Valsts operas un baleta teatra apmeklētājus un ienesi ari lielāku rosmi teatra personalā. Dž. Verdi slavenais skandars ar savu skaito melodismu un dzīli patieso un spēcīgo dramatismu šai viesizrādei par jaunu spēja iesildīt kļaušītajus.

A. Ivanovs sniedza spilgtu tragiskā nerra tēlu. Rigoletto partijas ievēroja-

mās vokali dramatiskās grūtības viesis veica bez piepūles. Viņa suligais baritons skanēja brīvi un nepiespieti. Ekspresīvais dziedājums rāsījās bagātā nokrāsu dažādībā. Isti košas un raksturīgas padevās dramatiski specīgās vietas, piemēram, trešā cēlienā, kur viesis panāca ievērojamus dinamiskus kāpīnājumus, parādot savas balss spozumu un noturīgumu. Apbrinojama izcilā mākslinieka prasme ik vārdaini piešķirt nepieciešamo nokrāsu. Katrā muzikālajā frazē izpaudēs dziedona augstā muzikālīte un mākslinieciskā personība. Skatuviski A. Ivanova radītais Rigoletto tēls dabīgs un patiess. Mākslinieks izvairās no katras liekšas teatralas kustības. Viņa tēlojumā «kā viena kustība un vaibsts rūpīgi pārdomāts. Neskatoties uz vienkāršajiem izteiksmes līdzekļiem, viesis prata panākt viengabalainu un pārliecinošu traģismu apdvēstu tēlu.

Kulmināciju savas augstās vokāla kulturas demonstrējumā A. Ivanovs panāca A. Rubinsteina operā «Demons», kurā viesis dziedāja titulpartiju. Melodiskiem dziedājumiem bagātā partija kā radīta izcilā mākslinieka specīgajam baritonam. Spilgtiem kontrastiem pilns bija dziedona vokāla izpildījums, gan pārsteidzot ar varenu graujosu forte, gan ar liegu pianissimo. Demona skatuvisko tēlu viesis veidoja atturīgās un rezervētās līnijās.

Abas izrādes diriģēja KPFSSR noplēnušiem bagātās mākslinieki M. Zukovs.

Savu viesošanās Rīgā A. Ivanovs noslēdza ar uzstāšanos simfoniskā koncertā, kas bija veitīts Čaikovska skandarbīm. Seit viesis eksprezīvi un spēcīgā balss plūdumā nodziedāja divas arījas no Čaikovska operām «Mazepa» un «Jolanta». Nerimstoši aplausi liecināja, ka viesis Rīgā ieguvīs daudz draugu un savas mākslas cīņātāju.

J. Kokle

Pie gleznas

Monta Kroma

Un viss kļūst citādāks, kad saule logos zelti, viss it kā milāks, sirdij tuvāks šķiet — tur — kolchoznieks, tur — cechs, tur — jauni tīti celti. Ir gleznu izstāde. Un jaudis kļusām iet.

Pie kādas lielas glezna laudis stājas loka, te, liekas, ota pašu dzīvi skar — uz jaunceltnes stāvā vīrs ar kelli droša rokā, un acis — jaunas, jaunas, tālu redzēt var.

Un pēkšni saka kāds: — Šo vīru labi zinu, viņš Rīgas jauniem namiem izaug līdz. Bet dzīvē — vecāks viņš — šeit it kā nepazīnu. Jeb, biedri, man līdz šim kas bijis nemānīts?

Un atbild tad kāds zēns, un vaigi viņam kvēlo, un drosmē it kā izaug bīklais plecs:

— Bet, pilsoni, šeit dzīvi mākslinieks mums tēlo, jo šodien gan neviens, neviens vairs nekļūst vecs.

Zēns skaņu balsi ceļ, un jaudis apkārt stājas:

— Mums, jauniem, atliek tikai turēties! Lūk, mani vecāki no darba pārnāk mājās un aiziet tad uz skolu mācīties.

Un kluso gleznu telpā ceļas līksma šālka.

Vēl runa kāds. Un apkārt jaužu bars:

— Ir zēnam taisnība — ir šodien dzīvot alka, kas jaunu dzīvi ceļ, pats kļūst kā pāvasars.

Mēs veci neesam, kaut daudziem sirmi mati.

Jums, biedri, tas ir bijis nemanīts, ka jaunas acis visiem mums un tāli skati — mēs ceļam rītdienu un ejam vienai līdz.

Ir saulē glezna — vīrs ar kelli droša rokā.

Stāv apkārt laudis līksmā lielā lokā.

katram 1—2 govis, tele un siklopi. Kolchozo kļētis pilnas ar labību, pagrabos un novietnēs glabājas dārzāju lēveni, saknes un kartupeļi. Sogad pavismā novāca 868 t kartupeļu, resp. 167 cent. caurmērā no ha. Ziemājus ie-guva caurmērā 18 cent., vasarājus ap 20 centn. no ha. Kā palīguzņēmumi kolchozo darbojas līnū apstrādāšanas fabrika un zāgtētava.

Tā ir milzu saimniecība, tur ir ko-lauzīt galvu cilvēkam, kas prieks gada vēl bija vienkāršs amatnieks un sīkzīmnieks.

— Vai mēs to spētu, ja nepalīdzētu par iemūnību un padomju valdību, ja paši kolchoznieki nekļūtu dienu no dienas apzinīgāki, — saka Strazdinš, spēcīgiem, darbā rūdītīm pirkstiem lēni bungādams pa galda malu. Pamazām rāsījās viņa valoda. Viņš atceras savas zēna dienas, jaunību, vīra gaitas. Ve-cāki bija laukstrādnieki. No astonu gadu vecuma Strazdinš gāja ganu gaitās, strādāja par pulsi pie budžēm, par būvstrādnieku pie kapitalistiskajiem uzņēmējiem. Vācieši gribēja viņu mobilizēt savos laupītāju pulkos, viņš dezerēja un nokļuva fašisti cie-tumā. Kā sīkles mučā tur neliela buri bija sabāzti cilvēks pie cilvēka. No el-pas trūkuma valrāki nobeidzās un nez-kas būtu noticis ar Strazdinu, ja ne-pagālītu Padomju Armiju.

— Pagātnē manā atmiņā nav izcila vieta, — spītīgi saslim galvu kolchoza priekšsēdētājs. — Dažādi tur gājis, no tās var reizēm šo to pamācīties. Sodien pāriet gads, kad tāda paša novembra vakarā kā šodien sanāca 19 sīkzīmnieku un strādnieku ģimenes, lai nodi-binātu kolchozu. Pātiesībā vajadzētu cienīgi atzīmēt šo dienu, nav tikai laika, jāatliek uz jauno gadu, tad — pie viena. Būs kopā arī visi gali — katrs zīnās, ko viņš nopeinījis strādādams, ko slinkodams zādējams. Lielākā daļa strādājuši čakli. Plānā bija paredzēts 37 tūkstoši darba dienu, bet visus darbus šogad veiksmīgi nepilnīš 30 tūkstoši dienās. Pat vēci viri — sešdesmit gādigais Kleinchofs un septiņdesmit

gadu vecais Zutis — neatpaliek spēka viriemi; komjaunietis Pauls un 16 ga-digais jaunietis Imants Kukitis nevie-nu dienu neatkalīzus no darba.

— Vecais Zutis no Eglēm vienīm par paraugu nemams, — klausīdamās mūsu sūrunā, piebilst Strazdinš dzives-biedre, dūšīga lauku sieviete, kolchozo zīrkope. — Nekad viņš neatrunājās. Kad prasa, vai var vēl izstāgtāt kolchozo darba gaitas, viņš atbild: «Kas tad to darbu daris, ja palīkšu mājā. Tādi krama gabali, kā mēs vecie, tūlīt liekas slimības gultā, ja nestrādā...»

— Jā, cilvēki mums nav ar zeltu atsvarami, — turpina priekšsēdētājs. — Cūkkope Minna Pāvuls, arī septi-nesmit gadu veca, viena pati apkopoj kolchozo cūku ganību, nekad viņa nav ierunājies par darba grūtumu. Sa-protams, viens otrs vēl velkās arī astē, bet tagad, redzēdami, ko nestrādā-dami zādējusi, sāk savu atturību pār-domāt. Strādājai ved mājās tonnām labību un kartupeļus, saņem cukuru un naudu. Bet pavasarī tieca: «Ja ne-nedab's to, ko sol', tad ar kok' pa gāl' un pa log' arē...». Paši sev sīkīja, paši draudēja, paši strādāja un sa-nēma darba augļus. Tā jau tas ir ar māsu cilvēkiem, — pasmaidīja priekš-sēdētājs.

— Kad tā labi padomā, daudz kas, saprotams, varēja but labāk, — viņš turpina, domīgi skāfīdamies galā. — Neesmu jau piedzīmis par kolchozo priekšsēdētāju, ne arī kur mācījies, Laudis uzticējās, sāku strādāt. Varēja but labāk organizēti darbi, noteik-tāk izteikti rīkojumi...

— Reizēm balsi pacel nevietā, tas nekar neder, — sieva kritize priekšsē-dētāju.

Viņš pašķielē pa biezo uzaču apak-šu uz viņas pusī; liekas nepatik vi-ram, tomēr padomājis, piekrit.

— Arī tas. Jāmācās savaldīties. Daudz kas vēl jāmācās.

— Un visur pats grīb līdzī darīt. Būtu vairāk organizējis, plānojis, pār-bauidījis...

— Tad tu atkal sacītu — kungu spēle, — Strazdinš lēni nosaka.

Zem kapitalisma kritikas aizsegā

G. CIRULIS

Viens no iemīlotākajiem ASV reakcionāro aprindu pānēmieniem, lai uzturētu teiku par savu «demokratisku», ir kapitalistiskās leikartu «kritiku», kas šad tad pavid amerikānu burzuziskajā literatūrā. Sādu grāmatu autori patiesībā nav nekas cīts kā Volstrīta algotni. Loti tipisks šā ziņā ir rakstnieks Roberts Pens Vorens, kura darbus izdod milzīgās tirāzās, lai to skietamā kapitalistiskās leikartas kritika palidzētu apdzīlināt amerikānu laisītāju un nedotu vienkāršajam ASV pilsonim iespēju atrast pareizo ceļu cīņā pret saviem apspledējiem.

Vorena vispārāk pazīstamie romani ir «Nakts jātnieks», «Pie debess vārtiem» un «Visi karala viri». Tā kā burzuziskā literatūras kritika parasti mēdz attēlot viņu kā nesaprastu rakstnieku, viņšpirms derētu iepazīties ar tām norādījumiem, kurus pats Vorens dīmums par savu darbu politisko tendenci.

Pirma no rādījumu atrodam Džona Brauna biogrāfijā, kuru Vorens sakārtējībā dzivedējis. Tā kā burzuziskā literatūras kritika parasti mēdz attēlot viņu kā nesaprastu rakstnieku, viņšpirms derētu iepazīties ar tām norādījumiem, kurus pats Vorens dīmums par savu darbu politisko tendenci.

Romanam «Pie debess vārtiem» pamātā Luka Lija dzīve. Šis bijušais ASV senators un bankieris savā laikā izpildījis cītuma sodu par aktīvu līdzdarbu 17.000.000 dolaru piesavināšanā. Starp romana centrali figūru, aristokrātu, zemes īpašnieku un bankieri Bogānu Mardoku — loti enerģisku, bet viscaur negodīgu viru — un viņa parīgu, bankas īterēdu un sīkzemnieku ģimenes dēlu, labīrīdu, bet vājo Džeriju Kalīnu, — autors attēlo virknī mazāk nozīmīgu raksturu. Visas šīs personas īpašnieku un bankieriem vārda sākās Irvīnu dzīvību pārādījumā. Tā vārda mīlāko un, līdz ar to, par savu drauga Starka nogalināšanas līdzdallībnieci.

Ar tādiem un tamīlīgiem argumentiem Vorens cenšas pierādīt, ka katra mērķtiecīga rīcība ir absurdā, jo īlēktenis ir vienīgais cilvēka dzīves nozīmīgs.

Šai grāmatā Vorena politiskie mērķi atspoguļojas jau daudz skaidrāk, jo autors visur liek saprast, ka katrai mērījumam ir vārda sākās savu īpārākumā.

Romānam «Pie debess vārtiem» pamātā Luka Lija dzīve. Šis bijušais ASV senators un bankieris savā laikā izpildījis cītuma sodu par aktīvu līdzdarbu 17.000.000 dolaru piesavināšanā. Starp romana centrali figūru, aristokrātu, zemes īpašnieku un bankieri Bogānu Mardoku — loti enerģisku, bet viscaur negodīgu viru — un viņa parīgu, bankas īterēdu un sīkzemnieku ģimenes dēlu, labīrīdu, bet vājo Džeriju Kalīnu, — autors attēlo virknī mazāk nozīmīgu raksturu. Visas šīs personas īpašnieku un bankieriem vārda sākās Irvīnu dzīvību pārādījumā. Tā vārda mīlāko un, līdz ar to, par savu drauga Starka nogalināšanas līdzdallībnieci.

Ar tādiem un tamīlīgiem argumentiem Vorens cenšas pierādīt, ka katra mērķtiecīga rīcība ir absurdā, jo īlēktenis ir vienīgais cilvēka dzīves nozīmīgs.

Šai grāmatā Vorena politiskie mērķi atspoguļojas jau daudz skaidrāk, jo autors visur liek saprast, ka katrai mērījumam ir vārda sākās savu īpārākumā.

Romānam «Pie debess vārtiem» pamātā Luka Lija dzīve. Šis bijušais ASV senators un bankieris savā laikā izpildījis cītuma sodu par aktīvu līdzdarbu 17.000.000 dolaru piesavināšanā. Starp romana centrali figūru, aristokrātu, zemes īpašnieku un bankieri Bogānu Mardoku — loti enerģisku, bet viscaur negodīgu viru — un viņa parīgu, bankas īterēdu un sīkzemnieku ģimenes dēlu, labīrīdu, bet vājo Džeriju Kalīnu, — autors attēlo virknī mazāk nozīmīgu raksturu. Visas šīs personas īpašnieku un bankieriem vārda sākās Irvīnu dzīvību pārādījumā. Tā vārda mīlāko un, līdz ar to, par savu drauga Starka nogalināšanas līdzdallībnieci.

Ar tādiem un tamīlīgiem argumentiem Vorens cenšas pierādīt, ka katra mērķtiecīga rīcība ir absurdā, jo īlēktenis ir vienīgais cilvēka dzīves nozīmīgs.

Šai grāmatā Vorena politiskie mērķi atspoguļojas jau daudz skaidrāk, jo autors visur liek saprast, ka katrai mērījumam ir vārda sākās savu īpārākumā.

Romānam «Pie debess vārtiem» pamātā Luka Lija dzīve. Šis bijušais ASV senators un bankieris savā laikā izpildījis cītuma sodu par aktīvu līdzdarbu 17.000.000 dolaru piesavināšanā. Starp romana centrali figūru, aristokrātu, zemes īpašnieku un bankieri Bogānu Mardoku — loti enerģisku, bet viscaur negodīgu viru — un viņa parīgu, bankas īterēdu un sīkzemnieku ģimenes dēlu, labīrīdu

Zinātnieki talkā mašinbūvētājiem

Sīnīs dienās Latvijas PSR inženier-technisko biedrību mašīnbūvētāju sekcija rūpnīce «Vairog» bija sarīkojusi 1. republikanisko zinātniski tehnisko konferenci. Konferencē piedalījās sīmāis zinātnieks, nopeiņiem bagātās zinātnes un tehnikas darbinieks tehnisko zinātni doktors prof. E. Satels (Baumaņa vārdā nosauktais institūts Maskavā). Leningradas mašīnbūvētāju Tehnikas nama direktors, Leningradas darba laužu Padomes vārdā nosauktā institūta metaltehnoloģijas katedras vadītājs prof. V. Andrejevs, Stalina premijas laureats, tehnisko zinātni doktors, Leningradas tehnoloģiskā institūta prof. A. Drinbergs, Stalina premijas laureats, tehnisko zinātni doktors, PSRS Elektroūpniecības ministrijas zinātniski pētnieciskā institūta līdzstrādnieks visā pasaule slavenais izgudrotājs, elektrocerozijas (metalapstrāde ar elektriskās strāvas palidzību) atradējs B. Lazarenko un citi.

Trīs dienas slavenīja pārēdošas bagātības, iepazīstītāja ar jaunām, Padomju Savienībā ražotām štāncēm no cietiem metala kausējumiem, kuras vairākkārt ražīgākas un izturīgākas par līdz šim lietotām, ar jaunākajām spiedēm, kuru ātrums vairākkārt pārsnedz lozmetēja šaušanas ātrumu, ar tādu spiežu radītu spiedienu, kas kausē metalus kā cepli, ar jaunām liešanas metodēm, uzzināja par metalapstrādi ar strāvu, kurās radītā temperatūra ir 11.500° liela. Ridznieki iepazīnās ar jauniem virpošanas un frezēšanas ātrumiem, kuri ir līdz 50 reizes straujāki nekā parastie. Viņi redzēja un pārliecinājās tieši pie ierīcēm, kas dod 10 tūkstoši vītu uzgriezumu minājā, pārgriež biezū tērauda stieni dažās minūtēs, izurbj visciķāko caurumiņu tēraudā, ka tas, ko zinātnieki stāstījuši, nav sapnis, bet īstenība, nav teorija vien, bet parasta padomju prakse. Sos zinātniekus ridznieki ne tikai redzēja konferences zālē, bet satikās ar viņiem savās darba vietās, rūpničās.

Tris dienas slavenie, piederēs bagātie zinātnieki dalījās ar rīdziniekiem ne teorētiskos atradumos, bet tiri praktiskos, dzives progresam nepieciešamos tehniskos jautājumos, kuri jau sen atrisināti cītās padomju republikas. Zinātnieki savas lekcijas demonstrēja netikai ar grafikām, produkcijas paraugumiem un gaismas bildēm, bet arī ar mašīnām, kas darbojās lekciju starpbrižos. Savos referatos zinātnieki skārā tikai visjaunākās problemas, kurus jau realizētas padomju mašīnbūvniecībā. Rīdzinieki dabūja dzirdēt par tādiem Padomju Savienības mašīnbūvniecības ražotiem elektromotoriem, kuru ātrums sasniedz 120 tūkstoši apgriezeni minutē. Simts divdesmit tūkstošu! Tas ir ātrums, ar kura palīdzību var radikali grozīt dažu mašīnbūvniecības nozaru seju. Rīdzinieki dzirdēja par jauniem, Padomju Savienībā ražotiem tēraudiem, cuguniem, plastmasām un citiem mašīnbūvniecībā lietojamiem materiāliem, kuri daudzkārt izturīgāki par līdz šim lietotiem materiāliem. Viņus

I. EFOJS

Pie Leningradas baleta meistariem

Nepār mani bija izdevība redētu pāvadīt Leningradā. Pilsēta, kura tik daudzpusīgi bagāta visās mākslas nozarēs, atkal deva jaunus ierosinājumus turpmākajam darbam. Mana celojuma mērķis šoreiz bija sīlāk iepazīties ar Leningradas choreografiskā tekniku-mācību metodēm.

Jau no seniem laikiem leningradieši loti cieni choreografisko mākslu un ar dzīvu interesi seko katram jaunam baleta inscenējumam. Viņus interesē ne tikai pazīstamie teatru spēki, bet arī jaunie augošie mākslinieki vēl viņu skolas gaitas.

mēram — N. Dudinskai, M. Semjonovam, G. Ulanovai un daudziem citiem. Savas ilgajā pedagoģiskajā darbā izveidotās zināšanas A. Vaganova sakopojusi pazīstamajā grāmatā «Klasiskes dejas pamati». Šī grāmata, tulkota vairākās ārzemju valodās, nenozīmēja vissā pasaules teatru literatūrā.

Leningradas choreografiskais tehnikums aizņem veselu kvartalu. Seit mācās vairāk nekā četri simti audzēknū, starp kuriem daudz attālāko republiku bērnu — kirgizi, baškiri, tadžiki. Audzēknī šeit apgūst ne tikai speciālo izglītību, bet arī vispārējo vidējo izglītību. No agra rīta līdz vēlam vakaram visā skolas telpās rit rosigs darbs. Dzirdamas klavieru skanas, nepārtraukta rosme koridoros; isos baleta tērpus un baleta kūrpītēs qīrb nākošie baleta kadri. Plašā skolas programma apvienota ar praktiskiem pienākumiem.

kota vairākās arzēmju valodas, nenohēdziem atstājā lielu iespādu uz klasiskās dejas attistību arī arzēmēs.

Leningradā pavadītajā laikā man bija iespēja noskaņīties Kirova vārdā nosauktajā Operas un baleta teatrī trīs baletus: «Zizelis» ar mums jau pazīstamajiem dejotājiem Stalina premijas laureātiem N. Dudinsku un K. Sergejevu, «Riekstķodi» un «Esmeralda». Mani visvairāk sajūsmīnāja «Esmeralda», kuru A. Vaganova nesen atjaunojusi. Lai gan šis balets pazīstams jau simts gadu (pirmo reizi inscenēts Pēterburgā 1848. g.), Vaganova ar lielu

distal *distal* *respiratory* *distal*

H. Tangijeva-Birzniece.
Valsts Operas un baleta teatra balet-
meistare

AIZRĀDIJUMS

Latvijas Padomju rakstnieku savienība un Mākslas darbinieku nams š. g. 13. decembrī, pl. 19.30, rīko žurnala «Karogs» līdzstrādnieku satikšanos ar lasītājiem. Sairojumā paredzēti zīgojums par žurnala turpmāko darbu jaunākos darbus lasītājiem: A. Balodis, V. Brutāne, A. Caks, C. Dinere, E. Damburs, J. Grots, M. Kroma, V. Lukss, P. Sils un P. Vilpis. Koncertā piedalās: A. Ludīna, E. Plūksna, A. Zilinskis, A. Rāriņe. Vārde lasītājiem.

Fakti kās runā paši

ATRAKAI UZ CIETUMU

Kāds Valters Sjuards, kas pirms 22 gadiem bija notiesāts uz mūža ieslodzījumu Indianas štata (ASV) cietumā, visādi mēģināja panākt, lai viņa lietu skatītu par jaunu, un beidzot nesen tika apžēlots. Tomēr, kā ziņo žurnals "Time", pēc izlešanas no cietuma Sjuardu bija samulsinājušas nesamērīgi augstās cenas un, nolēmis,

ka viņš nevares nopelnīt uz
lūdzās vietējos varas organu.

POLICEJISKĀS NEVIZIBAS REKORDS

komu- sūtīja

ABONEJET
Jaikrakstu „Literatura un Māksla“

Veltīgas pūles

M. VINTERS

Anglu žurnals «Britanskij Sojuznik» vienu no saviem pēdējiem numuriem veltījis divām, it kā pretrunīgām temām: tēraudrūpniecības nacionalizācijai un Cēcīla kara memuariem. Tieši tā vēsti avizes titullapa: virs galvinas uzkrītošā vietā lasām: — «V. Cēcīla grāmatas «Tuvojošās vētra» apskats; zem galvinas milzu burtiem «Par melnās metalurgijas nacionalizāciju». Aplūkosim tuvāk šos rakstus.

visiem. Anglu monopolisti ar leiboristu palidzību divkāršojuši savu pēnu. Socialisms, ko solijās nest angļu tautas leiboristi, īstēnībā izrādījies par divkārtas ekspluatācijas — amerikāņu imperialistu un angļu monopolistu — sistēmu "slānijem ar vidēju un zemāku bāzi pēnu" — t. i. 89 proc. Anglijas iedzīvotāji. Lūk, kādos apstāklos?

redzēt Cercīls un vina draugi Vāciju 1919. gada dienās, kad viņš organizēja un vadīja brunoto interventiju pret Padomju Krieviju; tie sasaucas ar angļu toriju slepenākajiem lolojumiem restaurēt 19. gadsimta kontinentālo Eiropu ar monarchistisko Vāciju priekšgalā, lai atkal varētu uzsākt angļu kara kurinātājiem tik milo spēku lidzsvara spēlīti. Cercīla atziņās liecina, ka viņš nozēlo nevis Vācijas agresijas atdzīmšanu fašisma laikā, bet gan to, ka tas nav noticis jau agrāk.

Sai konцепcijai mēs uzduramies ar grāmatas otrā daļā (pagaidām uzrakstītas trīs daļas, kas aptver 1918.—40. gadus), kas veltīta 1932.—38. gadu no tikumiem. Agresoru «samierināšanas politika, — raksta Cērčils, — nebija principiāli nepareiza... Rietumlievalstis taisnīgi prasīja vispārējo Eiro pas problēmu noregulēšanu. Viņu liktenīgā klūda bija tā, ka viņas nav rūpējušās par garantijām šīs politikas izgāšanas gadījumā.» Palūkosim interpretēt šo tipiski čerčilisko žargonu. Cērčils tātad atzīst, ka hitleriešu agresijas sekmēšana bija principiāli pareiza (līdz šim viņš mēģināja tēlot mincheiniešu politikas kritiku). Viņš atzīst, ka «Rietumlievalstis taisnīgi prasīja», no Hitlera novirzīt vācu agresiju uz austriumiem pret Padomju Savienību, un ka viņu liktenīgā klūda bija vienīgi tas, ka viņas akīl palāvās uz savām intrigantu un kara kurinātāju spējām un neapsvēra, ka Hitlers, neuzdrošinādamiies 1939. gadā uzbrukt Padomju Savienībai, uzsāks agresiju vispirms pret saviem aizgādīniem. «Par šiem gadiem (Rietumu imperialistu intrigas fiska gadiem — M. V.), — saka Vudvards — Cērčils raksta visai atturīgi. Šo saprotamo «kautribu» toties neatzīst Vudvards, kas, acis nepamirkšķinot, apgalvo, ka 1938.—39. gados pāstāvēja «ielas fiziskas grūtības, kuras nācās pārvārēt, lai padarītu padomju palīdzību efektīvu». Ar šiem vārdiem Vudvards grib attaisnot angļu un franču diplomatu divkosīgo politiku Maskavas sarunu laikā 1939. gadā. Viņš nekautrējas no ausebūjušiem Gebeisa archiviem izvilk aplamo pasacīnu par kolosu uz māla kājām, kas tik bēdīgi beigusies priekš tā autoriem, lai tikai «pierādītu», ka uz PSRS palīdzību rietumvalstis «nevarēja palau ties». Ar šo archireakcionaro «argumentu» Vudvards izdara lāča pakalpojumu pat Cērčilam, jo visai pasaulei ir zināms, ka sarunas starp PSRS un rietumvalstim toreiz izjuka nevis angļu un franču neuzticības dēļ PSRS spēkam un gatavībai pilnīt sabiedrošā pienākumus, bet gan tāpēc, ka Londo nā, Parīzē un Vašingtonā vēl loloja noziedzīgas cerības izprovocēt padomju — vācu sadursmi. Par to, cik smiekligls ir Vudvara apgalvojums par padomju palīdzības neefektivitati, nav vērts daudz polemizēt: otrā pasaules karavēsture uzskatīmi rādījusi, ka Padomju lievalsts bija tā, kas sagrāva hitlerisko kara mašīnu, bet Rietumu lievalsts — tās, kuru «palīdzība» pārgājiusi militari politiskajā terminoloģijā

Zurnals «Britanskij Sojuznik» uzskatīja par savu pienākumu dot vārdus reakcionarajam profesoram Vudvardam. Vudvards uzskatīja par savu pienākumu popularizēt kara kurinātāju Vinstonu Cerčilu. To viņš darījis — slavēdams šī torija «tālredzību», «gudribu» un politisko «izveicību» — cik vien bijis vīna spēkos. Bet Cerčila patmīligai dziesmai, tāpat kā dzīvētā arī grāmatā pienāk gals: «Pēc 5 gadiem un 3 mēnešiem, kuros visi mūsu pretinieki bija kapitulējuši, bri-tu vēlētājs mani atstūma no jebkādas tālākas valsts vadības». Šo vietu Vudvards cenšas delikati apiet. Viņš sakā: «Tā ir uzrakstīta tai pašā brīnišķigajā stilā, kā visa grāmata», un noslēdz savu apskatu, izsakot pārliecību, ka «lasītāji ar sajūsmu lasīs Cerčila me-

Mēs šaubāmies par šīs prognozes pāreizību. Angļu tauta jau visai nepārprotami izteikusi savas domas par Cerčīla darbību un politiku, kas atspogulojas viņa grāmatā: angļu tauta zaudējusi uzticību viņam un kopā ar visas pasaules demokrātiskajiem spēkiem pagriezusi muguru šim galvenajam kara kuriņātājam. Cerčīla zaudēto popularitati nespēs atjaunot ne «lieliskais stils», kādā sarakstīti viņa memuari, nedz visādu apoloģētu dairunīgā reklama, kurai tik vēlgi piešķir vietu savās slejās ari leitoristu voldības oficiālais žurnāls — Britanijas

Zurnals «Britanskij Sojuznik» domāts lasītāju objektivai un vispusīgai informacijai par angļu tautas dzīvi. Augstāk minētie raksti — to satura un

Un ja žurnala vadītāji domā, ka padomju lasītājam var iegalvot, ka Anglijā cel socialismu un ka Cērčils ir nevainīgs memuarists, mēs atbildēm.